

Alex Lépïc

Het kerstlicht van
Montmartre

Vertaald door Cora Kool

De Fontein

I

Lacroix kon het niet geloven. Maar het was net als altijd als er in deze stad iets groots of uitzonderlijks te gebeuren stond: het nieuws verspreidde zich als een lopend vuurtje door de straten en arriveerde als eerste bij de kioskhouders, die het hun klanten toefluisterden. Daarna verplaatste het bericht zich – ietwat gewijzigd en gedramatiseerd – naar de oude zinken togen in de horeca. En van daaruit werd het doorverteld en werd uiteindelijk de hele stad ermee overspoeld. Het was dan ook monsieur Hoche geweest, de kioskhouder in de Rue de la Montagne Sainte-Geneviève voor het hoofdbureau van het vijfde arrondissement, die het hem 's ochtends had verteld. Ja, het stond in alle kranten! Lacroix had zoals altijd *Le Figaro* gekocht en hoofdschuddend naar het landkaartje op de laatste pagina gekeken. In zijn kantoor had hij het vervolgens gehoord op de radio die *capitaine* Rio sinds kort onder het werk zachtjes aan had staan. France Inter had het erover gehad – en de journalisten van de publieke radiozender in het zestiende arrondissement waren doorgaans uitstekend geïnformeerd.

Tot slot was het Yvonne Abeille, de eigenaar van zijn vaste bistro Chai de l'Abbaye, die ervoor zorgde dat hij knikte toen ze hem tijdens de lunch nog voor het tappen van zijn eerste biertje vroeg: '*Mon cher commissaire*, heb je het gehoord? Het gaat sneeuwen! Vanavond al. Hier. In Parijs!'

Omdat het hoofd van Lacroix, die het anders altijd achterwege liet om commentaar te geven op de weersgesteldheid, omhoogkwam en hij haar zelfs vriendelijk aankeek, voelde dat als een aansporing om erover door te gaan: 'Het is een ongelooflijke meteorologische sensatie, zeiden ze op de radio. Drie koufronten die boven de Atlantische Oceaan tegen elkaar zijn gebotst

en die in Bretagne al voor bergen sneeuw hebben gezorgd. Nu trekt het front naar het oosten toe – en is er zoveel sneeuw in aantocht dat we ook echt een witte kerst kunnen krijgen. Dat zou voor het eerst zijn sinds... Och, hoor mij nou... Ik kan me een witte kerst niet eens meer herinneren.'

'In 2001 ging het net mis,' mompelde Lacroix. 'Maar in 1962. In 1962 hadden we een witte kerst.'

'Dat klopt. In 1962. Je hebt gelijk. Hoe oud was je? Drie?'

'Hmm...'

'En ik was zes. Jeetje, ik was het bijna vergeten. Toen heb ik met mijn moeder gesleed in het park, in Buttes-Chaumont. Dat was fantastisch. Sinds wanneer heb jij zo'n grondige kennis van de weersomstandigheden in Parijs?'

'Hmm...'. Opnieuw bromde hij alleen wat.

Yvonne keek hem vragend aan, liep om de toog heen en leunde tegen de barkruk naast die van Lacroix. Hij merkte het: ze zat ergens over in.

Eigenlijk had ze haar handen vol, het was stampvol in de zaak nu het lunchtijd was.

'Wat is er aan de hand, *mon commissaire*?'

'Ach, niets eigenlijk,' zei hij en hij keek haar voor het eerst echt aan. 'Alleen verveel ik me gruwelijk. Het is al dagenlang zo rustig op het hoofdbureau dat ik de hele dag aan deze bar zou kunnen zitten. En nu raakt iedereen ook nog eens niet uitgepraat over de sneeuw die in aantocht is. Tot de kerst zal dat het enige onderwerp van gesprek zijn – en zal er verder niets meer gebeuren.'

Ze keek hem na die op norske toon gehouden monoloog even aan – verbaasd, dat wel – maar ze kende hem als geen ander en wist dat Lacroix vervinging gewoon onverdraaglijk vond.

'Blijf gewoon lekker zitten. Het menu van de dag is *confit de canard* uit Gascogne, nu het buiten zo heerlijk koud is. Wijn of bier?'

'Rood graag.'

'Beter dan dood,' zei ze en ze moest hardop lachen om haar eigen grap. Met het humeur van Lacroix was het nog steeds slecht gesteld.

Ze zette een paar tellen later een glas koude chinon uit de Loire voor hem neer, de wijn waar Lacroix zo van hield. Hij nam een slok terwijl de eigenaresse naar de tafeltjes liep om de bestellingen op te nemen van de medewerkers uit de omliggende kantoren. De inspecteur werd omgeven door een aangename mengeling van stemmen en zacht gelach. Hij zag echter alleen maar onbekende gezichten: de wijk was vol toeristen en mensen die uit waren op kerstcadeaus en hier even pauzeerden. De stamgasten waren nergens te bekennen, ook de twee andere mannen van hun driemanschap niet; Lacroix zou zeker opkikkeren van hun gezelschap. Pierre-Richard droeg de middagmis op en zou pas later komen. Lacroix kon zich de tijd nauwelijks herinneren dat zijn broer niet de geestelijke was geweest van de imposante basiliek Sainte-Clotilde in de Rue las Cases in het zevende arrondissement. En ook bij Alain van de groentewinkel aan de overkant stonden de klanten in de rij om inkopen te doen voor het avondeten. Lacroix zou het dus zonder hen moeten stellen. Daarom pakte hij *Le Parisien*, die verlaten op de bar lag en bladerde hem wrevelig door.

Op de voorpagina zag hij een artikel over de nieuwe fietspanden op de kades, eronder stond een hommage aan een onlangs overleden filmster. Bij het binnenlandse nieuws was er een uitvoeriger bericht over vermeende corruptie van een politicus uit het departement Yvelines en een artikel over een beroemde non die in de Sacré-Coeur werd verwacht. De vette kop luidde: *De Moeder Teresa van de moderne tijd komt naar Parijs*. Lacroix fronste. Daarna las hij aandachtig het korte nieuws uit de diverse wijken. Een woningbrand aan de Place d'Italie. Een tekstje over de bezoekersaantallen op de kerstmarkt van de Champs-Élysées. Maar wat was dat nou? Hij keek ervan op en las de korte melding nog een keer.

DIEFSTAL KERSTVERLICHTING PLACE DU TERTRE

Op de populaire Place du Tertre in Montmartre is afgelopen nacht de complete kerstverlichting ontvreemd. Charles Du-

four, burgemeester van het achttiende arrondissement, had de duizend schitterende lampjes pas een week geleden ontstoken. De verlichting rondom het plein wordt gesponsord door Électricité de France, het grootste energiebedrijf van Frankrijk. Een straatveger ontdekte de diefstal in de vroege ochtend. Van de dader ontbreekt elk spoor. Voor tips kunt u terecht bij het hoofdbureau van het achttiende, waar inspecteur Violet het onderzoek leidt.

‘Je eendenbout,’ zei Yvonne. Lacroix was zo in gedachten verzonden dat hij even schrok. Vervolgens maakte hij plaats en ze zette het dampende bord voor hem op de bar. De eend was knapperig en de saus van rode wijn en ui donker en glanzend. Zo had hij het liefst. Yvonne’s man, die aan één stuk door bezig was in de minieme keuken van de bistro, serveerde er witte boontjes bij uit Tarbes, een departement in de Pyreneeën. De smeuge groente paste perfect bij de verfijnde smaak van het donkerrode eendenvlees.

Maar Lacroix kon er nog niet aan beginnen. ‘Zou ik even mogen bellen?’

‘Je kunt het toestel zelf pakken, hoor,’ antwoordde Yvonne, ‘ik ben druk aan het serveren. En laat je eten niet koud worden.’

Hij liep om de bar heen, struikelde bijna over Yvonne’s bruine yorkshireterriër Idéfix die achter het kleine klapdeurtje lag te slapen en pakte de hoorn van de oude telefoon. Hij bladerde in zijn notitieboekje en vond al snel het nummer dat hij zocht. Aan de andere kant werd meteen opgenomen.

‘Hoofdbureau van het achttiende, met commissaire Violet.’

‘Rose...’ Lacroix was zo zacht gaan praten dat Yvonne hem wantrouwend van opzij aankeek, ‘je spreekt met...’

‘De beroemde Lacroix,’ vulde de hese stem aan de andere kant aan op een toon waaruit zowel vertrouwde als nauwelijks verhulde ironie sprak. ‘De beroemde Lacroix die zijn gezicht hier al jaren niet meer heeft laten zien. Lieve hemel, wat fijn om je stem te horen!’

‘Het is heel merkwaardig, Rose, hoe lang de weg naar die

heuvel van jullie van hieruit lijkt te zijn.’

‘Och, och, die Parijzenaren van het vlakke land toch. En dat terwijl het hart van de stad toch echt hierboven klopt.’

‘Ik was net aan het overwegen om die weg toch weer eens een keertje te nemen.’

‘Wat verschaft me de eer? Er heeft helemaal geen moord of zo plaatsgevonden die ik niet in mijn eentje kan oplossen en waarvoor ik hulp nodig heb van de beroemdste van alle Parijse inspecteurs. Het is hier een ontzettend saaie boel, de hele advent al. Ook weleens fijn, moet ik eerlijk zeggen. Alleen een paar gevallen van zakkenrollerij en die lichtsnoeren. Niets waarvoor ik vier dagen voor kerst ook maar een vin zou moeten verroeren.’

Hij moest het slim spelen, dacht Lacroix. Zijn intuïtie voelde heel eigenaardig, hij begreep het zelf niet eens. En Rose Violet was dan wel een goede kennis, nee, een heel goede vriendin, maar ze bewaakte de grenzen van haar district als een pitbull en rook op kilometers afstand of andere inspecteurs probeerden zich met haar zaken te bemoeien.

‘Ik las net *Le Parisien* en die lichtsnoeren waren iets waar ik ook op stuitte,’ zei hij op bijna onverschillige toon. ‘En omdat ik hier beneden ook niets te doen heb, dacht ik: ik zou even naar boven kunnen gaan om een kijkje te nemen. Het is toch te gek –’

‘Gek ja, inderdaad. Mijn brigadier is erop afgegaan en heeft de zaak op zich genomen: Castraux, een nieuwe, jij kent hem nog niet. Hij zei dat de schilders buiten zichzelf zijn omdat de toeristen wegblijven als niet alles glinstert en fonkelt. Het gemeentehuis heeft ook al gebeld, ik moet me daar denk ik even laten zien. En als ik jou met zo’n slaapverwekkende zaak de heuvel op kan krijgen, dan vind ik dat helemaal prima. Dus, Lacroix, zullen we het volgende afspreken: vier uur vanmiddag op de Place du Tertre?’

Lacroix keek op de stationsklok aan de muur. Hij kon in alle rust eten en daarna zelfs nog een stuk gaan wandelen, hij had tijd genoeg.

‘Afgesproken. Tot zo meteen, Rose.’

‘Tot zo meteen, Lacroix.’

Hij liep om de bar heen, schoof het bord naar zich toe en begon de eendenbout in stukken te snijden. Vervolgens pakte hij zijn glas en nam een slok van de fruitige wijn voordat hij aan zijn maaltijd begon. Zijn humeur was al aanmerkelijk beter dan een paar minuten geleden.

2

Rose Violet was van alle Parijse hoofdbureaus de chef met de meeste dienstjaren, op de voet gevolgd door Lacroix. Telkens als ze met elkaar afspraken, en dat was de afgelopen jaren niet zo heel vaak voorgekomen, konden ze uitstekend met elkaar opschieten. Ze plaagden elkaar, zoals dat nu eenmaal gaat onder oudgedienden, maar hadden vooral groot respect voor elkaar.

Daar dacht Lacroix aan terwijl hij door de lege straten liep. Hij was vanuit de Chai de l'Abbaye in noordelijke richting gegaan en was via de Pont Neuf de Seine overgestoken. Op het smalle voetpad moest hij normaal gesproken continu opzijtspringen om de vele voorbijgangers te ontwijken; vandaag was hij echter misschien vijf mensen tegengekomen, allemaal dik ingepakt, hoewel ook de sjaals en mutsen de adenwolkjes niet konden verhullen die door de lucht zweefden. Het was zo koud dat iedereen die het zich kon permitteren een taxi nam. De toeristen hadden waarschijnlijk gekozen voor het warme Louvre, bedacht hij, of ze zaten in een van de overvolle brasserieën. De meeste forenzen gingen daarentegen met de metro. Lacroix maakte daar nooit gebruik van, hij was er niet op gebouwd om ellenlange trappen af te lopen om vervolgens in grauwe kleding gehulde mensen met trieste gezichten tegen te komen in het kille licht van de tunnels. Hij pakte geregeld de bus, maar meestal ging hij lopend door de stad. Daar koos hij ook vandaag voor, hoewel hij zich werkelijk niet kon herinneren wanneer hij het voor het laatst zo koud had gehad. Het rook naar sneeuw, geen twijfel mogelijk.

Zijn winterjas en de stevige hoed beschermden hem. Hij wandelde in westelijke richting, de kant van de grote boulevards op. Hier merkte hij al dat de heuvel dichterbij kwam. De straten

werden wat steiler, nu hij verder naar het noorden liep. Hij keek op zijn horloge en besloot om toch lijn 85 naar Saint-Ouen te nemen. Het was er bedompt en alle zitplaatsen waren bezet. Hij moest daarom staan en zag de stad veranderen. Hoe verder ze kwamen, hoe bonter de lichtreclames boven de etalages werden en hoe meer gekleurde mensen er op de straten rondom Barbès stonden. Bij de halte Rochechouart stapte hij uit, in de verte kon hij de Moulin Rouge zien. Pigalle, in zijn jeugd een poel van verderf, was tegenwoordig een regelrechte mengeling van uiterlijk vertoon en vergane glorie.

Lacroix liep over de steile weg die naar de halte van de *funiculaire* voerde en hij stapte in het bijna lege kabeltreintje. Hij had zonder probleem de trap omhoog naar de kerk kunnen nemen, maar hield van de merkwaardige grijze gondels die via een tandrad naar Montmartre suidsen. De ene gondel ging omhoog, de andere omlaag. Het was geen hoge heuvel, het ritje duurde niet langer dan anderhalve minuut. Het uitzicht was echter adembenemend: daar boven stond de Sacré-Coeur, de witte kerk met zijn drie ronde torens en prachtige ornamenten. Aan het eind van het ritje draaide hij zich om en daar was het: Parijs. De stad strekte zich voor hem uit; eerst de puntige daken van het achttiende arrondissement en daarna de helling naar het negende. In de verte de toren van de Notre-Dame, rechts ervan het langgerekte Louvre – en uiterst rechts, als een soort belofte, de Eiffeltoren. Hij kon dat allemaal vanaf hier overzien, een rondrit door de stad in negentig seconden voor de prijs van een metrokaartje. Soms kneep hij zichzelf in de handen dat het leven hem uitgerekend hiernaartoe had gevoerd.

Hij moest zich losrukken van het tafereel, ging meteen naar links en liep langs het panoramaterras. Hij had vandaag onvolgende tijd om de kerk binnen te gaan. Het werd drukker op straat, hierboven waren dus toch nog wat toeristen hoewel het er zo tochtte. Er kwam een koets de hoek om en Lacroix moest twee keer kijken: het houten voertuig was helemaal bedekt met kunstsneeuw, de koetsier had een kerstmanpak aan, compleet met volle baard, en het bruine paard had een elandgewei op

zijn hoofd. Achterin zaten lachende Chinezen die meer foto's maakten van hun koets dan van de heilige heuvel. De inspecteur schudde zijn hoofd en liep verder en na nog een keer linksaf te zijn gegaan, was hij er: op de Place du Tertre, omringd door imposante herenhuisen met restaurants op de begane grond, waarvan de kleurige markiezen de grauwe wintermiddag opvrolijkten. En daarna, onder grote terrasverwarmers, de schilders en portrettisten. Het waren er zeker honderd, ook vandaag, bij deze kou. De schildersezels stonden dicht op elkaar en ze keken ongeduldig naar de wegen die op het plein uitkwamen, wachtend op klanten. Maar wie wilde er in vredesnaam poseren nu het zo stervenskoud was?, vroeg Lacroix zich af.

Voordat hij naar de bomen kon kijken, de plaats delict, zag hij haar al. Ze schreed over het plein alsof het ondergeschikt aan haar was. Ze had een zwarte jas aan, waardoor ze eruitzag als Brigitte Bardot; een molliger versie van Bardot misschien, maar hij stond haar echt uitstekend. Rose Violet moest wat ouder zijn dan hij, hoewel hij haar er nooit naar had gevraagd – ze was zo'n Parijse dame die je niet lastigviel met dat soort dingen. Ze rookte onophoudelijk, nam om de andere stap een haal. Het viel Lacroix nu pas op dat hij was vergeten zijn pijp aan te steken. Dan was hij écht diep in gedachten geweest. Hij haalde hem uit zijn jaszak, bedacht zich en stopte hem weer terug. En toen stonden ze tegenover elkaar en ze trok hem zonder aarzelen naar zich toe om hem een zoen op zijn wang te geven. Er was geen ontsnappen mogelijk. Waarom ook?

'Rose,' zei hij, oprecht blij.

'Beste Lacroix van me, het is me een genoegen,' zei ze. 'Dit hier is brigadier Castraux, een van de weinige kundige mensen die ze tegenwoordig na de academie op je afsturen.' Ze wees op een jonge man die de commissaris tot dat moment nog niet eens was opgevallen, zo gefocust was hij geweest op Rose. De brigadier was klein en slungelig, mager zelfs, en droeg de outfit die gebruikelijk was onder jonge mensen: jeans, polo, en daaronder die afschuwelijke sneakers. Lieve hemel, ze gingen toch niet joggen?

‘Aangenaam,’ zei Lacroix en de jonge man schudde hem vol ontzag de hand.

‘Ik vraag je niet wat dit allemaal te betekenen heeft, Lacroix,’ zei Rose fronsend. ‘Nog niet. Want dat je me uit mijn warme kantoor haalt, dat vergeef ik je alleen als je me uitnodigt voor een drankje. Maar omdat we hier nu toch zijn, kunnen we er ook meteen naar kijken.’ Ze wees om zich heen. ‘Zoals je ziet, zie je niets.’

‘Het is lang geleden dat ik in de adventstijd hier boven was,’ zei Lacroix. ‘Hoe zag het er hier eerst uit?’

Castraux haalde zijn mobiel uit zijn broekzak – hoe kon het ook anders? – en veegde met zijn vinger over het schermpje.

‘Hier, kijkt u maar...’

Lacroix pakte het toestel alsof hij er zich aan zou branden en keek naar de haarscherpe foto’s. Hij klakte met zijn tong.

‘Wat een circus,’ zei hij.

‘O ja, Électricité de France heeft kosten noch moeite gespaard en de burgemeester was erg te spreken over de sponsoring,’ bevestigde Violet.

De honingbomen, de Japanse bomen met hun wijd uit elkaar staande takken die het plein omringden, waren van boven tot onder versierd met goudkleurige lampjes, die straalden in de vorm van kerststerren, vallende sterren en rendieren. Boven de lichtjes wapperden kleine linten met het logo van het energiebedrijf. Zelfs met kerst deden ze niets cadeau. Hij liet de telefoon zakken en bekeek de grauwe werkelijkheid. De bomen stonden er nog. De verlichting ontbrak echter.

‘Het is...’

‘...ja, het is heel eigenaardig,’ zei inspecteur Violet. ‘Wie jat er nou van die glitterrommel? Dat heb ik aan mijn mannen gevraagd. Zij wisten het ook niet. En dan vooral zo veel tegelijk. Dat kan ook niemand thuis ophangen.’ Ze schudde haar hoofd.

‘Hoe is het precies gebeurd?’

‘Nou, het was een doodnormale avond, eergisteren, bedoel ik. De verlichting was aan, zeiden de schilders die mijn collega heeft ondervraagd. Maar het regende vreselijk. Daarom gingen

de restaurants eerder dicht dan anders. Ideale omstandigheden voor een dief. Alhoewel, het is de Place du Tertre, hier loopt altijd wel een vriend stelletje rond. Kijk jij daar ook altijd zo smachtend naar, Lacroix? Waar is de tijd gebleven.' Ze staarde weemoedig voor zich uit, riep zichzelf echter tot de orde. 'De straatveger was hier de volgende ochtend als eerste, althans hij was de eerste die het opviel dat er iets niet in orde was. Hij zei wel dat hij pas na twintig minuten naar de bomen had gekeken. Alles was weg, alles, tot op de laatste kerstster. Alle snoeren. Het opbouwen heeft twee dagen in beslag genomen, zegt de burgemeester. Het moet een heidens karwei zijn geweest om alles in maar één nacht af te breken. Wie dóét zoiets?'

'Heeft de burgemeester aangifte gedaan?'

'Dat was in zijn geval niet nodig. Algemeen belang. Wel heeft hij meteen *Le Parisien* uitgenodigd. Blijkbaar was hij pisinijdig en verwacht hij dat we goed ons best doen om de diefstal op te helderen. Maar, lieve hemel, het zijn lichtsnoeren.'

Lacroix keek naar de bomen: ze waren leeg en schriel. 'Hier hing alles vol?'

Rose knikte. 'Er is niets achtergebleven, niet eens de kabelhaspels of iets van de stroomvoorziening.'

'De dieven hebben grondig werk verricht. Is er videobewaking?'

'Niet op de Place du Tertre. De omwonenden waren erop tegen. Schending van de privacy.' Rose lachte bitter.

'Ik wil graag met de schilders praten,' zei Lacroix.

'Doe wat je niet laten kunt.'

'Zou je met me mee willen gaan? Jou kennen ze hier.'

'Jij bent Lacroix. Heel Parijs kent jou!'

'Rose...'

'Het is zo koud.' Ze stond in tweestrijd en gooide vervolgens haar opgerookte sigaret weg. 'Goed dan. Maar dan heb ik zo meteen wel een glas wijn van je tegoed.'

'Afgesproken.'

Verschenen van Alex Lépïc:

De doden van de Pont Neuf
De bakker van Saint-Germain
Het kerstlicht van Montmartre

Oorspronkelijke titel *Lacroix und die stille Nacht von Montmartre*

Oorspronkelijke uitgever Kampa

Copyright © 2020 by Kampa Verlag AG, Zürich

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2023 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht
Vertaling Cora Kool

Omslagontwerp De Weijer Design, Baarn

Omslagillustratie © Bobby Evans

Opmaak binnenwerk Crius Group

ISBN e-book 978 90 261 6753 9

ISBN luisterboek 978 90 261 6754 6

NUR 331

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudig en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.